

Aprill 2000

Läänemaa Õigeusklike Teabeleht nr.2

**Metropoliit Stefanuse visitatsioon Uue-Virtsu kogudusse toimub
29.aprillil:**

Saabumine Kõmsi 13.00

Liturgia Kõmsi kogudusemajas 13.30

Järgneb kohtumine koguduse liikmetega, kohv, suupisted.

Metropoliit Stefanuse visitatsioon Hiiumaale 29.aprill – 1.mai:

Saabumine Hiiumaale 29.aprillil 20.30.

30.aprillil 10.00 ristimistalitus Kuriste kirikus

11.00 liturgia

13.00 lõunasöök

Järgneb tutvumine saarega

19.00 kohtumine Emmaste pastori E.Auksmanniga

1.mail 10.00 kohtumine Hiiu maavanema H.Maaseliga

12.30 lahkumine saarelt

--	--

Mitte mingid toimingud, aeg ega koht ei saa meid takistada palvetamast.

Jumala palge ees palvetab see, kes palvetamise ajal süveneb endasse ja ei oma midagi ühist maailmaga, vaid toob iseendasse üle taeva ja ajab hingest välja kogu maise mõtlemise. Peab palvetama nii, et koondanud ja püüelnud kõik oma mõtted ühele, hüüda Jumalat rõhutatud südamega ja mitte paljundades sõnu, mitte venitades palvetamist, vaid rääkides lihtsalt ja vähe. Meie palvete kuulmine ei sõltu sõnade rohkusest, vaid mõistuse erksusest, nii nagu seda on näha Anna, Samueli ema, palvetest. Palju juhtub meiega mitte meie tahtmise järele, nagu ühiskondlikes, nii ka isiklikes asjades, seepärast on ainus, et me eelistame oma eluliste asjadele vaimseid harjutusi. Kas sa tõesti ei tea, kui sina, tulnud siia (kirikusse), kummardusid Jumala ees ja oled osaline meie nendes harjutustes, et siis laabuvad palju edukamalt sinu kätetööd? Aga sina ütled: “Mul on väga palju elulisi tegemisi”. Nende pärast, vähemalt, tule siia, et, saanud palve läbi Jumalaga osaduse, väljud sa siit, omades Jumalat abilisena ja selliselt, kaitstuna Tema parema käega, oleksid kättesaamatu deemonitele. Kuna, kui võtad osa ühisest palvest, kui nõuad endale Jumalat abiliseks ja kaetuna Tema soomusega väljud siit, siis ei saatan, ei kurjad inimesed, kes püüavad halba teha ja valetada sinu peale, ei julge sulle vastu seista. Aga kui sa väljud kodust otse oma tegemistele ja ei ole kaitstud selle Jumala relvaga, siis oled kõigile oma vaenlastele hästi kättesaadav. Ära räägi mulle, et inimesele, kes on kogu aeg seotud tegemistega, ei ole võimalik terve päev mööda saata palvetades... Võib, ja kui lihtsalt!.. Palvetamisel ei ole vaja niivõrd häält, kuivõrd mõtet; mitte käte ülestõstmist, kui mõttes ülendamist; mitte välist ilmet, kui sisemist tähendust. Nii ka Samueli ema Anna ei palvetanud valjusti, kuid oli kuulnud sellepärast, et ta palju kisendas südames, sest on öeldud: *ta häält ei olnud kuulda (1 Sa. 1:13)*, kuid Jumal võttis teda kuulda. Ärgem siis vabandagem end sellega, et ei ole mugavusi palvetada inimesel, kes on seotud eluliste toimetustega ja elab palvemajast eemal, sest kus sa ka ei oleks, võid sa igal pool üles seada oma altari; sellele ei saa vastu seista mingi aeg ega koht. Kui ainult sinu vaim on lõkkele löönud palvest, siis, kuigi sa ei kummardu maani, ei tõsta üles käsi ja ei löö endale vastu rinda, ongi su palve täiuslik. Sellisel moel võib, minnes väljakule, käies tänavatel, palvetada pidevalt; võib tööjuures istudes ja tehes oma tööd pühendada oma vaim Jumalale; sulane ja kaupmees ja oma kodus püsiv, võib, ütlen ma, palvetada pidevat ja hoolsat palvet, kui juba ei saa minna kirikusse: sest Jumal ei vaata koha peale, vaid nõuab meilt ainult ühte – sooja tunnet ja endasse süvenenud vaimu. Nii ka püha Paulus ei olnud pühakojas, vaid vangis, ja mitte püsti, mitte põlvili olles, vaid lamas selili (sest ta ei saanud teisiti ahelate tõttu, millesse olid kinni löödud tema jalad); kuid isegi selles asendis palvetas ta hoolsalt, ning raputas vanglat, heitis maha tema lukud ja võttis vangi vangla valvuri, kelle tõi hiljem pühale ristimisele.

Samal moel ka Hezekiel ei olnud püsti ja põlvili, vaid haiguse tõttu lamas voodis, kui, Pühakirja sõnade järgi, pöörates seina poole, hüüdis puhtast südamest ja leegitsevas palves Jumala poole, peatas Jumaliku määratluse oma elu lõpust, nõudis endale suurt järeleandmist ja sai tagasi kaotatud tervise. Ja röövel, kes oli risti löödud, nõudis lühikese palve läbi endale Taevariiki. Jeremia veeaugus ja Taaniel lõviaugus, Joonas valaskala kõhus, kui nad hüüdsid Jumala poole, pöörasid selle kaudu ära kõik hädad, mis neid ähvardasid ja võitsid taeva armu. Mida pead siis sina ütlema palvetades? Seda, mida Kaananea naine: “Issand, halasta mu peale! Mu tüdruku vaevab kuri vaim hirmsasti” (Mt. 15: 22) Korda ka sina seda, ütle: “Issand, halasta minu peale, mu hinge vaevab deemon

hirmsasti; Halasta minu peale!” – See on lühike palve, kuid sisaldab endas tervet halastuse merd, aga kus on halastus, seal on kõik headus. Isegi, kui sa ei ole kirikus, ära jäta hüüdmast: halasta minu peale. Kui sa ei või huultega, siis hüüa mõttes: kuna ka salajast palvet Jumal kuuleb. Palveks ei nõuta sinult erilist kohta: Jeremia oli veeaugus ja teda võeti kuulda; Iob mädapaisetes ja Joonas valaskala kõhus, palve kaudu, võitsid endale Jumala armu; õhesõnaga, kus sa ka ei oleks – palveta kõikjal! Pühakoda ja palvetamise koht on sinus eneses. Iisraeli rahva ees oli meri, nende taga egiptlased, aga nende keskel Mooses, kes mitte midagi ei öelnud huultega, kuid sellegipoolest ütles Jumal talle. *”Miks sa minu poole kisendad?”* (2 Mo.14:15) Samuti ka sina, kui tuleb kiusatus, pöördu Jumala juurde ja hüüa Issanda poole. Ta ei ole inimene: miks siis otsida Teda mingist kohast? Ta on alati lähedal, *“kui kisendad appi ja tema ütleb: “Vaata, siin ma olen!”*” (Js.58:9) Sa ei jõua veel palvet lõpetada kui Tema annab sulle juba arstimist.

Niisiis, kui ainult puhastad oma vaimu mustadest himudest, siis kas sa oled teel või kohtus, võõrastemajas või töökohal või mingis muus kohas - kõikjal võid saada, mida oled palunud, kui pöördud palvega Jumala poole.

(Püha Johannes Kuldsuu teostest)

Meie püha isa Konstantinoopoli linna ülempiiskop Johannes Kuldsuu jutlus Ülestõusmispühal.

Kes Jumalakartlik ja Jumalaarmastaja on, see võtku rõõmuga osa sellest kaunist ja rõõmurikkast pühast. Kes tark sulane on, see ühinegu oma Issanda rõõmuga. Kes paastudes vaeva on näinud, see võtku oma palk vastu. Kes esimesest tunnist saadik tööd on teinud, see võtku täna oma tasu õiguse järgi. Kes peale kolmandat tundi on tulnud, ka see pidagu püha tänuliku meelega. Kes peale kuuendat tundi on juurde jõudnud, ärgu olgu omas mõttes mitte kahevahel, sest ta ei kaota midagi.

Kes üheksanda tunnini on tulemata jäänud, tulgu juurde ilma kahtluse ja kartuseta. Kes alles üheteistkümnendal tunnil on juurde jõudnud, ärgu kartku, et ta hiljaks on jäänud. Sest helde südamega Valitseja võtab viimase vastu niisama, nagu esimese. Ta annab puhkamist sellele, kes üheteistkümnendal tunnil on tulnud, niisama kui ka sellele, kes esimesest tunnist saadik tööd on teinud. Ta näitab armu viimasele ja peab hoolt ka esimese eest; tasub palka ühele ja kingib annet teisele; peab kalliks tehtud tööd ja annab suud ka heale tahtmisele; austab tegemist ja kiidab ka ettevõtmist. Seepärast rõõmustagem kõik Issandas; niihästi esimesed kui ka teised saavad tasumist;

hõisake üheskoos, rikkad ja vaesed; pühitsege auga seda päeva, kasinad ja hooletumad! Need kes on paastunud ja need, kes ei ole paastunud, olge kõik täna rõõmsad! Toidulaud on rooga täis, võtke kõik osa rõõmuga! Keegi ärgu nutku vaesuse pärast, sest nüüd on kõikide kuningriik ilmunud! Keegi ärgu leinaku eksituse pärast; andeksandmine on hauast oma hiilguses paistnud. Keegi ärgu kartku surma, sest Lunastaja surm on meid vabaks teinud. See kes alla põrgu läks, võttis põrgu vangi!

Põrguhaud tundis ahastust Sind Issand maa all nähes. Ta tundis ahastust, sest ta sai maha rõhutud; ta tundis ahastust, sest ta sai surmatud; ta tundis ahastust, sest ta sai äravõidetud; ta tundis ahastust, sest ta sai kinniseotud. Ta võttis enesesse ihu, aga leidis eneses Jumala

olevat, ta võttis vastu maapõrnu, aga leidis eest taeva, ta võttis vastu selle, mis ta nägi, aga tungis selle kallale, keda tema ei näinud.

Surm, kus on sinu astel? Põrgu haud, kus on sinu võim? Kristus on ülestõusnud, ja sina oled maharõhutud; Kristus on ülestõusnud ja kurjad vaimud on maha langenud; Kristus on ülestõusnud ja Ingrid on rõõmsad; Kristus on ülestõusnud ja hauas ei ole ühtainustki surnut. Kristus on ülestõusnud ja on esimeseks saanud surnutest. Temale olgu au ja vägi igavesti.

Aamen.

Püha Nikolaus.

Püha Nikolaus sündis aastal 280 Patara linnas Väike-Aasias Lüükia maakonnas. Vanemate surres päris ta arvestatava päranduse, mida ta juba noores eas kasutas vaeste abistamiseks. Sellest ajast on säilinud legend sellest, kuidas Nikolaus päästis ühe vaesunud ja raskustes perekonna visates öösel avatud aknast sisse koti kuldrahadega. Pere sai jälle jalad alla, kuid salaja tehtud heategu tuli Nikolause suureks meeleepahaks ilmsiks.

Preestriks pühitsemise järel läks Nikolaus Pühale Maale. Ta reisis laevaga ja kohe, kui oli jõutud avamerele tõusis kõva torm ja laeva ähvardas uppumine. Nikolaus palvetas ja torm vaibus. Ka üks laeval olnud haige paranes imeliselt.

Saabudes Jeruusalemmast tagasi kodumaale tahtis Nikolaus asuda kloostrisse, kuid sai unes ilmutuse, mis käskis tal sellest mõttest loobuda. Hääl ütles: "See ei ole see põld, kus pead kasvatama mulle vilja. Mine inimeste keskele, et minu Nimi saaks sinus ülistatud." Nikolaus siirdus elama Myrra linna, kus ta noorest east hoolimata valiti peapiiskopiks. Piiskopina oli ta oma karjale kõiges heaks eeskujuks. Loomult rahumeelne ja sõbralik, oli ta oma alandlikkuses vajadusel ka kindel ning julge.

Orbudele isa, vaestele armuline abistaja, hädas olevatele kaitsja ja abistaja, murelikele Lohutaja. Tema kodu ukSED olid alati kõigile avatud. Keiser Liciniuse ajal Nikolaus vangistati nagu ka paljud teised kristlased, kuid ka seal olles julgustas ja kinnitas ta oma kogudust usus. Keiser Constantinuse võimule tulles Nikolaus vabastati. Varsti pärast seda osales ta esimesel üleilmsel kirikukogul, kus kritiseeris kõvasti Areiose lahkõpetusi.

Nikolaus tõi kergendust Lüükia näljahädale, olles unes innustanud üht kaupmeest saatma suure lasti vilja. Kord jälle päästis ta kolm süütult surma mõistetut ilmudes hukkamispaika ja tõmmates mõõga timuka käest. Ta ilmus unes keiser Constantinusele nõudes süütult vangistatute vabastamist. Iseäranis palju aitas Nikolaus oma palvetega merel reisijaid. Tihti juhtus, et Nikolause kujutis ilmus laeval ja torm vaibus hetkega. Püha Nikolaus ei olnud teoloog ja ei jätnud endast maha käsikirju. Ta innustas oma jutlustes ja kõnedes inimesi pääsemise teele astuma.

Veel tugevamini mõjus ta oma elava eeskujuga.

Ta suri 6.detsembril 343.a. ning maeti Myrra kirikusse.

1034.a. vallutasid islamiusulised saratseenid Myrra linna. Viiskümmend aastat hiljem maeti püha Nikolause maised jäänused suure pidulikkusega Itaaliasse Bari linna, kus need praegugi asetsevad.

Püha Nikolaus on väga armastatud ja hinnatud pühak kogu maailmas. Seda tõestavad ka rohked jumalatemplid, mis on pühitsetud tema mälestusele. Samuti need arvukad inimesed, kes on ristimisega saanud endale taevaseks kaitsepühakuks just püha Nikolause.

Arvukatel ikoonidel, mis on maalitud tema austuseks on teda kujutatud preestririietes (feloonis) mitte aga sakkoses, nagu seda praegused piiskopid kasutavad. Sakkos, mis oli omal ajal keisri riietus, võeti piiskopi riietusena kasutusele alles hilisemal ajal.

Piiskopi tunnusena kannab Nikolaus ikoonidel omofori.

Olgu mainitud, et lääne traditsioonis jagab Nikolaus (Santa Claus) jõulude eel lastele maiustusi ja teisi väikesi kinke. Seega on ta jõuluvana prototüübiks, millele viitab ka jõuluvana profaanlik riietus.

Eesti õigeusu kogudustest on omale püha Nikolause taevaseks eestpalvetajaks valinud Kihnu, Võõpsu, Kuressaare ja Kolga-Jaani.

Läänemaal on püha Nikolause mälestusele pühitsetud Lääne-Nigula ja Kirbla luterlikud kirikud, samuti Haapsalu Toomkirik. Ka Mäemõisa õigeusu kirik oli pühitsetud pühale Nikolausele.

Püha Nikolause mälestust pühitseme kaks korda aastas – 6.detsembril (surmapäeval) ja 9.mail (pühade säilmete ületoomine Bari linna).
